

zvěstník SKV SOKOL MÜNCHEN

prosinec 2006
číslo 3 - ročník III

Takové normální novoroční přání

☒ Myslím, že nebyl vůbec špatný – ten dvoutisící-šestý. Dověřili jsme v něm druhý rok existence jednoty a to už je přece jen doba dostatečná, abychom viděli, jestli vidíme, jestli to, co děláme, k něčemu je, jestli to děláme rádi a jestli to splňuje to, co jsme si předsevzali, a sice přispět k tomu, aby Sokol neznamenal jen oprašování starých krojů a hesel.

Naším „trhákem“ roku byla výstava „Umělci, krejčí, diplomaté – Zapomenutí Češi v Mnichově“ o historii českých spolků v Mnichově na přelomu 19. a 20. století s důrazem na historii spolku Slovan, předchůdce to všech pozdějších sokolských jednot v bavorské metropoli. Bylo to první zpracování této tematiky a bylo to zpracování velice dobré. Poznali jsme to podle silné návštěvnosti a také zájmu zástupců politického, společenského a kulturního života jakož i silného mediálního ohlasu jak v Mnichově, tak v České republice. K úspěšnému provedení jistě přispěla i finanční injekce Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Možná, že bychom rádi viděli projevený zájem o výstavu i ze strany pražské České obce sokolské, ale záznaky trvají jak je známo poněkud déle.

Kromě toho jsme hráli pravidelně kuželky, podnikali horské a lyžařské túry, spoluorganizovali dálkový pochod Praha – Prčice zajištěním čerčanské trasy, uspořádali turnaj v minigolfu, jakož i druhý ročník kuželkového turnaje SKV Open, zúčastnili se všesokolského sletu, zorganizovali tematický večer o českých indiánech v Paraguai, podpořili slovem i činem francouzského sběratele sokolských relikvií pana Serge Bernarda, zúčastnili se světového kongresu SVU, Jitka dokonce aktivně s přednáškou o vyhlídkách Sokola v zahraničí (viz str. 5 tohoto listu), a na podzimním setkání se zástupci Klubu českých turistů Praha-Prčice jsme se dohodli a začali realizovat postupné vybudování pravidelného cyklistického putování Mnichov – Prčice.

Nenašel se však dosud na světě „člověk ten, aby se zachoval lidem všem“. Jako v letech minulých jsme se ani letos bohužel „nezachovali“ naši sesterské sokolské jednotě v Mnichově, a to i přesto, že - pokud přijmeme dost rozšířenou teorii, že celý lidský pokrok a zejména ten nezadržitelný je založen na totálním nedorozumění a vzájemném nepochopení – si vzájemně vděčíme za současnou poměrně silnou konjunkturu sokolských aktivit v Mnichově. Vývoj tedy vlastně

velice pozitivní a teď už jen jestli by to všechno nešlo s trochou férovosti a bez demagogie vykukující z dvou dosavadních vydání – jinak velice úhledné – tiskoviny Sokolík. Už proto, že si nikde nijak nepřekážíme, naše členské základny a ani naše - z nich vyplývající – sokolská čin-

nost si vzájemně nikterak nekonkurují.

Před nedávnem jsme se prostřednictvím našich volených zástupců (tzn. prostřednictvím mne v doprovodu mé ženy) zúčastnili předvánočního večera na mnichovské radnici. Pan „Oberbürgermeister“ tam ve svém projevu m.j. řekl, že lidé v Mnichově žijící hovoří dvěma sty různými jazyky, a jelikož se musí nějakým způsobem domluvit, tak že potřebují jeden jazyk společný. Pan starosta k tomu účelu navrhoval němčinu, což nepostrádá určitou logiku, Němců žije v Mnichově poměrně hodně, podle některých národopisců dokonce svým počtem již převyšují původní obyvatelstvo.

Chtěl bych stejným směrem nasměrovat závěr svého adventně-novoročního povídání a (vyjíměčně bez legrace) vyjádřit svoje opravdu zbožné přání, aby společný jazyk české komunity a jejich spolků v Mnichově přestal být v roce 2007 science fiction a stal se něčím tak normálním, že by se tomu nikdo ani nedivil.

Hezký nový rok přeje

Karel Pokorný (Kpokorny41@aol.com)

SKV OPEN 2006

2. ročník kuželkového turnaje

V sobotu 18. listopadu 2006 jsme pořádali již 2. ročník kuželkového turnaje SKV Open. Tentokrát jsme se utkali na "domácím poli" v ASZ Altstadt na Sebastiansplatz 12 poté, co jsme v loňském roce museli kvůli zatopené dráze zápolit v náhradní kuželně "u Jugoše" ve Schwabinger Stub'n.

Z dvaceti soutěžících, z nichž někteří dorazili z tak exotických koutů světa jako Praha-Stodůlky, Curych nebo Blanice, deseti mužů a deseti dam, se ze dvou vylosovaných mužstev probjovali do finále tři muži a jedna dáma.

Po napínavém finále a neúprosném boji předal loňský vítěz Zdeněk Fajkus putovní kuželku našemu starostovi Karlovi Pokornému, který sice dosáhl společně s Alenou Jiránkovou stejného počtu bodů (28) ale v rozhozování překonal soupeřku o jeden celý bod (5:4).

Třetí v pořadí se umístil Martin Pokorný s 27 body a čtvrté místo obsadila s 26 body moje maličkost.

Směl jsem si za to odnést tu nejlacinější láhev sektu.

Jak ukazuje minimální rozdíl bodů mezi prvním a čtvrtým místem, vše je spíše otázkou náhody a vítězem turnaje se tudíž může stát každý.

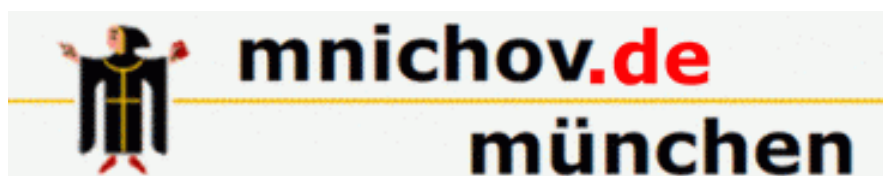
Děkujeme všem soutěžícím za účast a těšíme se na 3. ročník turnaje na podzim 2007!

Dušan Pokorný

Foto: zleva Dušan, Martin, Alenka (jediná nikoliv Pokorná, ale co není, může být), Karel

První pomoc pro nově příchozí i starousedlíky

jedinečný **i**nformační **p**ortál pro **m**ěsto mnichov

Život v Mnichově – **d**oprava - **u**bytování - **p**ráce - **k**urzy němčiny - **s**tudium
pojištění - **s**lužby - **s**port - **k**ultura - **k**ontakty - **i**nzerce

Bojujte udatně, vy němečtí Češi...

V únoru 1862 byla v Praze založena německá tělocvičná jednota **Deutscher Turnverein in Prag**. Že měla tato událost přímou historickou souvislost s následným založením Sokola, s kterým Turnverein vykazoval nepopíratelné ideologické i cvičební paralely, rozhodli jsme se tuto pozapomenutou součást pražské historie v předvečer jejího 145. výročí připomenout.

Z důvodu časové tísně jsme naše rešerše omezili na období do 1. světové války. Pokračovat zamýšlí autorka po dosažení svého penzijního věku, tedy v červnu 2025 - za předpokladu, že do té doby nebude nějakým novým výnosem berlínské vlády rozhodnuto jinak.

Pád Bachova absolutismu byl počátkem otevřeného posilování českého národnostního povědomí. Velmi rychle to pocítila i německá menšina v Praze, která ztrácejíc půdu pod nohama hledala prostředky k upevnění svých pozic. „Jak je dobře známo, člověk by se měl učit od svých nepřátel,“ napsal roku 1861 pražský korespondent časopisu *Deutsches Museum*. „Když nyní Češi nechtějí být našimi přáteli, dobře, naučíme se tedy útočit na ně jejich vlastními zbraněmi. Češi nám především ukázali, jakému účelu mohou sloužit zdánlivě neškodné spolky a co všechno se dá udělat z oslav výročí a podobných rituálů...“ A tak se k již rozší-

řenému českému spolkaření začlo přidávat i to německé.

Tělovýchovné spolky měly své kořeny v tělocvičných institucích. Ten první německý v Praze založil počátkem 40. let 19. století jeden pruský učitel tělocviku, návštěva jeho ústavu však byla výsadou mladé šlechty, která se zde připravovala na svou vojenskou kariéru.

Postupně vznikaly další ústavy, měnil se jejich charakter i klientela. Jeden z nich založil v polovině 40. let Ferdinand Schmidt, cvičilo se na náradí, na bradlech, koni, se žebříky, šplhalo o tyči a provaze. Do konce 50. let ho navště-

vovali němečtí i čeští cvičenci společně, tělovýchovného vzdělání se zde dostalo i Miroslavu Tyršovi. Jedním z předcvičovatelů Schmidtova ústavu byl Čech Jan Malypetr, který po národnostním rozkolu počátkem 60. let založil vlastní tělovýchovnou instituci a posléze se stal jedním z iniciátorů založení Sokola.

Právě Schmidtův institut se stal kolébkou prvního německého tělovýchovného spolku v Praze (o zavedení tělovýchovy na německém území se již v roce 1811 zasloužil Friedrich Ludwig Jahn v Berlíně), který byl oficiálně zaregistrován pražskými úřady 5. února 1862 jako *Deutscher Turnverein in Prag* a povoloval členství pouze občanům německé národnosti.

Cvičit se začalo v březnu téhož roku v nájemní místnosti hostince U města Jeruzaléma v Bartolomějské ulici, finanční potíže s nájmem prostor i cvičebního náradí se podařilo rychle překlenout velkorysími dary německých podnikatelů.

Nemalé ambice vykazoval *Deutscher Turnverein* hned od počátku, již v roce založení jednoty se totiž v předsednictvu začlo jednat o možnosti zakoupení pozemku a stavbě vlastní tělocvičny. Tento plán mohl být realizován roku 1880, kdy loterie, zavedená za tímto účelem, přinesla dostatečný výtěžek, aby mohl být zakoupen pozemek v tehdejší Mariánské ulici (dnes Opletalova). Tak se po zastávkách v tělocvičnách v Hyberské a na Malé Straně začlo na podzim 1881 pravidelně cvičit pod vlastní střechou.

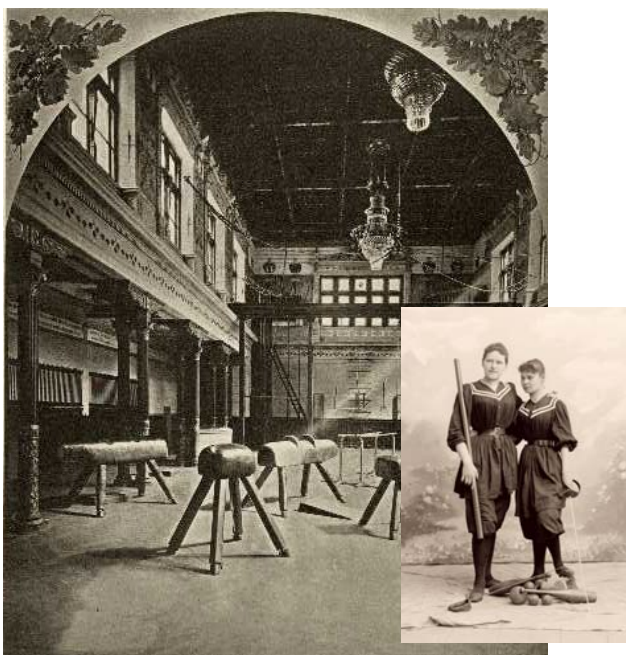

Foto: tělocvična v dnešní Opletalově ulici - její interiér - turnerky

Také ideologický záměr Turnvereinu byl jednoznačný a přestože byla stanovami jako účel spolku určena „péče a podpora německého tělocviku“, rychle přešel od pouhého fyzického posilování k výchově jedince k národnímu povědomí. Protože politické vystupování jednoty bylo hned od počátku rakouskými úřady zakázáno, o to více se činovníci snažili udržovat kontakty s ostatními turnerskými jednotami v Čechách i Rakousku, aby u příležitosti společných vystoupení demonstrovali sílu a jednotu. Na oslavy bitvy u Lipska, Jahnových oslav či svěcení praporu se do Prahy sjížděli stovky členů německých spolků jak z Čech, tak z Rakouska, ti pražští pak naopak vyjížděli na německé tělocvičné slavnosti do Liberce, Chebu, Brna nebo i na celoněmecké turnfesty.

Sokol byl pro Turnverein po celou dobu jeho existence přímým rivalem. Počáteční kontakty, udržované vedením obou organizací na diplomatické úrovni, se pozvolna vytrácely, stejně jak se měnila nálada mezi česko-německým obyvatelstvem Prahy, koncem 70. let pak vymizely úplně.

Jaká vládla mezi Němci v Praze na přelomu století nálada, nade vše jasněji dokumentují často citovaná slova:

Pražská škola života je tvrdá a ne všichni jsou dost dobře vyzbrojeni ji snést. Ale ti, kdož se ve své mužné síle drsným stránkám života tohoto starodávného překrásného města se stovkami věží nevyhnou – ti, kdo jsou prošli zkouškou boje o svou existenci, vědí, že

*Není ceny bez píle,
není vítězství bez boje,
není míru bez války.*

*Proto bojujte udatně, vy němečtí Češi,
a žádná síla Vás o vítězství nepřipraví.*

Snahy o lokální zorganizování německého turnerstva v českých zemích zprvu pražský Turnverein odmítal z obavy, aby provinční dělení neohrozilo jednotnou turnerskou linii. Až roku 1885 spoluzaložil v Litoměřicích - jako součást turnerského okruhu XV. Deutsch-Österreich - Vltavsko-labskou župu, která sjednocovala středo- a severočeské turnerské jednoty. Neuběhlo ale ani pět let a pražský Turnverein župu opustil, - z protestu proti zde vládnoucím antisemitským tendencím, s kterými se předtím potýkal i ve vlastních řadách.

Boj za udržování demokratických zásad prohrálo vedení pražského Turnvereinu roku 1901 i na úrovni XV. turnerského okruhu. Společně s dalšími 44 jednotami z organizace vystoupil a založil okruh XV b, který rasovou diskriminaci odmítal. Tomu náležel Deutscher Turnverein in Prag až do 1. světové války.

Jitka Scholz

Prameny a/nebo díky za pomoc pánům:

Dr. Gary B. Cohen, University of Minnesota: „Němci v Praze 1861-1914“ (Praha 2000)

Lubomír Král (Písek)

Andreas Luh: „Der Deutsche Turnverband in der Ersten Tschechoslowakischen Republik“ (München 1988)

Dr. Ernst Rychnovský: „Der Deutsche Turnverein in Prag 1862-1912 (Praha 1912)

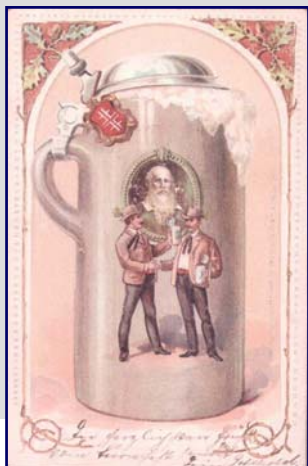
Dr. Harald Salfellner (nakladatelství VITALIS, Praha)

Foto: archiv autorka (2), Šechtl & Voseček (1)

Na otázku

Co je německý turněř?

odpověděl časopis Turner v roce 1892 následovně:

Turněř je...

po cvičišti pobíhající, tam se rvoucí, nohy trčící,
paže napínající, výlety podnikající, při tom se chechtající,
nerado platící, se vychloubající, tancující, někdy kulhající,
děvčata líbající, knajpy navštěvující, nepokojně stojící,
mnoho piva pijící, do pozdní noci sedící, písně zpívající,
vysoko a daleko skákající, širák nosící,
v šedé plátno se halící, četně rozšířené individuuum.

Sokol v zahraničí – dynamika nebo přežívání

Společnost pro vědy a umění uspořádala letos v červnu ve spolupráci s Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích svůj 23. světový kongres. Tento kongres předčil ve všech směrech očekávání jak pořadatelů, tak účastníků a media jej označila za jeden z nejúspěšnějších.

Na 500 odborníků českého původu z celého světa diskutovalo během jednoho týdne ve zhruba 60 sekcích, my přinášíme český abstrakt přednášky jednatelky SKV Sokol München, Jitky Scholz, „Sokol v zahraničí – dynamika nebo přežívání“, přednesené v sekci Sokol v zahraničí.

Motto sokolské organizace, existující již bezmála jedno a půl století, „ve zdravém těle zdravý duch“, naznačuje, že se tato již od svých počátků pokoušela spojit rozvoj tělesné zdatnosti s vyváženým rozvojem osobnosti člověka. Vedle toho kladla již od svého vzniku velký důraz na patriotismus - jak český, tak celoslovanský - a bez nadšázky je možné říci, že právě Sokolu vděčí Československá republika z roku 1918 v rozhodující míře za svoji existenci.

Sokol v historii představoval organizaci masovou, přičemž se k ideálům sokolského hnutí přihlásilo i velké množství Čechů a Slováků žijících v zahraničí, jejichž sokolské jednoty se jak sportovně, tak ideologicky orientovaly na mateřskou organizaci ve vlasti. Ke zvratu došlo po roce 1948, kdy byl Sokol v Československu ve své původní podobě zakázán, čímž se sokolské organizace v zahraničí ocitly v obtížné situaci. Některé z nich ji řešily spoluprací s novým režimem a jeho sportovními složkami. Ostatní – a těch byla většina – se původních ideálů nevzdaly a vytvořily Sokol exilový s vlastní činností, vývojem a strukturami. Jako více méně jediná sportovní organizace v exilu se však Sokol stal i cílem mnoha krajanů s jinou filozofií než tou sokolskou, Sokol se sice ve snaze o jednotu exilu pokusil o jejich integraci, ale zaplatil za to odklonem od svých zásad a částečnou ztrátou své identity. To - ve svých důsled-

cích - často způsobilo odchod kvalitních činovníků a cvičitelů, kteří byli nahrazováni lidmi méně kvalitními a méně schopnými, a to ve smyslu jak sportovním, tak charakterovém.

Nemalým problémem dnešních sokolských organizací je statická členská základna, biologicky přirozený úbytek členstva není kompenzován příchodem následující generace, nízký počet nových mladších členů pak opět neposkytuje dostatečně širokou základnu pro výběr lidí schopných převzít vedoucí funkce a dát organizaci nové impulzy. Zahraniční Sokol sice stále ještě disponuje vynikajícími osobnostmi, kterým vděčí jak za zmírnění dopadu uvedeného vývoje, tak za dosažené úspěchy, jejich počet se však stále snižuje a jejich věková struktura je nepříznivá.

Ani v České republice obnovená sokolská obec není schopna převzít úlohu, kterou měla pro zahraniční sokolské jednoty před rokem 1948, neboť se sama potýká s podobnými problémy, které zatím nedokázala ani definovat, což by pro ni bylo prvním předpokladem pro eventuelní reformu a nový začátek.

Sokol se také musí v nejbližší budoucnosti rozhodnout, zdali chce být organizací čistě sportovní, a stanovit si v tom směru své cíle, nebo zdali chce pokračovat v cestě, kterou mu určili jeho zakladatelé, to znamená být schopen zastávat určitá stanoviska ve společenském, kulturním a politickém dění a tato stanoviska vhodným způsobem prosazovat.

Totéž platí o Sokole zahraničním, který si navíc musí ujasnit, chce-li být dále organizací českou nebo se stát v té které zemi jednou z běžných sportovních organizací pěstující určitou – z minulosti pocházející – tradici.

Žádná z těchto cest nemusí být chybná, pro další existenci je ale nutné se pro jednu z nich rozhodnout.

Program

leden – červenec 2007

- stř. 17.01.** **„Po stopách Sokola“**
19 hod., přednáška Serge Bernarda v Českém centru
- stř. 07.02.** **fašinkové koulení**
19 hod., ASZ Altstadt, s maskami a hudbou
- út. 20.02.** **běžky Dietramszell nebo Eschenlohe**
(organizuje Karel - pokud bude moct na nohy)
- ne. 18.03.** **den v lázních**
- so. 19.05.** **spoluorganizace 42. ročníku dálkového pochodu
Praha – Prčice, start Čerčany**
a
testovací cyklistická jízda trasy Mnichov - Prčice
- so. 26.05.** **34. sokolské setkání v Tyršově Oetzu**
po. 28.05. (organizuje TJ Sokol München)
- ne. 21.07.** **horská túra na jeden bavorský -berg, -eck, -kopf,
-wand nebo -spitz**
(organizuje Jitka)

A k tomu každou první středu v měsíci...

od 18 hod. pravidelné setkání v ASZ Altstadt, Sebastiansplatz 12

Chcete vědět „**Kam v Mnichově**“ a vůbec co se děje na zdejším česko-německém společenském poli? Odpověď kde jinde než na našich webových stránkách

www.sokol-muenchen.com

zVěstník vychází třikrát do roka. Redakce: Jitka Scholz, jitikascholz@aol.com
Sport- und Kulturverein Sokol München e.V. (VR 18462), založen 4. dubna 2004, člen Mezinárodního českého klubu. **Adresa:** SKV Sokol München e.V., c/o Jitka Scholz, Wittelsbacherstr. 32, D-82110 Germering, Tel. 089/840 26 39, Fax: 089/611 72 57, e-mail: jitikascholz@aol.com, www.sokol-muenchen.com. **Další kontakty:** Karel Pokorný (starosta) 089/611 72 57 – Dušan Pokorný (místostarosta a pokladník) 089/310 98 342.
Bankovní spojení: HypoVereinsbank München, BLZ 700 202 70, Konto 667 377 587